

Tancik játéka

ABBTE tanítóképzősei szívesen ismerkednek a bábozással, bábtechnikákkal. Az Iskola másképp héten a vizsgaelőadásukra készített műsorral kedveskedtek azoknak az óvodás és kisiskolás gyermekeknek, akikhez pedagógiai gyakorlatra járnak. A jelenetek témájának kiválasztása, a szövegek megírása vagy megtalálása, a zenék hozzárendelése, a bábok megtervezése és kivitelezése mind-mind a tanítójelöltek ötletességét és igényességét dicséri.

A tancik másodéven kezdtek el bábórákon játszani. Először a kezükkel, a hangjukkal, mint minden gyermek. Kipróbálták, milyen ismét a kezükkel látni és szavak nélkül beszélni. Majd következtek a tárgyak. Minden tárgy magában rejt a bábuvá válás lehetőségét. Látásmód és képzelőerő kérdése, hogy a kezében lévő tárgyról a bábos miként dönt: tárgy marad az továbbra is, vagy jelképpé válik, bábuvá. Fantázia és hit szükségeltetik az átváltozás csodájához. És ezek a gyermek természetéhez tartoznak. Ez a tancik szerencséje. Azoké, akik állandó kapcsolatban állnak a gyermekekkel. A tancik tárgyakat válogattak, bolygókat, királyságokat, családokat alkottak belőlük. Történeteket rögtönöztek, különleges szereplőket találtak ki és elevenítettek meg.

Egy bábjátékot nézni olyan, mint egy miniatűr világba betekinteni. A tancik cipősdobozáiban a díszletelemek és bábuk (megtervezése, kivitelezése, nyersanyagválasztása és technikai felépítése), a zene, a történet, sőt minden kis doboz önálló megvilágítása egy-egy előgyakorlata volt a későbbiekben rájuk váró nagyobb szabású feladatoknak.

Később bábu és bábozás eddig ismeretlen lehetőségeivel találkozhattak: következett a kísérletezés különböző bábtypusok elkészítésével és mozgatásával.

Az egy méter hosszú, fehér szivacsenger semleges formája adott. Ám az, hogy mivé válhat a bábos kezében, az már kizárólag a bábostól függ. Tetszőleges elvont formájú halott tárggyal egy élőlény asszociációját megteremteni: metaforikus ábrázolást jelent. Az illúzió hatása pedig annál nagyobb, minél messzebb van a tárgy attól, amivé válik. Ez a tapasztalat merészebbé és szabadabbá tette a tanítójelöltek játékát.

Harmadéven egy-egy rövid bábos jelenetet készítettek a bábórákon. A téma bármi lehetett, ami az óvodás- vagy kisiskolás gyerekeket és a tanítókat érdekelheti. Fontos szempont volt, hogy olyan témát válasszanak, amivel gazdagítják a gyerekek ismereteit, de amiről valóban van mondandójuk, amiről szívesen és kimondottan személyes hangon, bábos nyelven tudnak szólni a gyerekekhez.

Hét alkotócsoporthoz hozott össze a sors. A sorshúzásnak köszönhetően olyanok dolgozhattak együtt, akik a három év alatt soha nem vettek részt közös projektben, de azoknak is, akik már „ismerték egymást”, bőven volt alkalmuk meglepődni egymáson és önmagukon. Az öt-tíz perces báb jelenetek témája, forgatókönyve, tárgyi világa, szövege,

látványa, hangeffektusai és zenéje a tervezéstől a kivitelezésig az öt fős alkotócsoportok feladata volt. Minden jelenet más bábtechnikával jött létre, aminek köszönhetően a szűk tanulmányi idő dacára mindenki több ismeretre tehetett szert. Tárgyjáték, kesztyűsbábu, bunraku bábu, fakanálbábu, egyszerű marionettek és érdekes, vegyes bábtechnikák elevenedtek meg paraván mögött vagy előtt, asztalon vagy különleges díszletelemek között. Fantáziájuk, kez ügyességük, ízlésviláguk, stílusérzékük, humoruk, érzékenységük és tehetségük segítették őket abban, hogy egyedi hangulatú, hangvétellű kis bábjeleneteket hozzanak létre, amelyeket első ízben az Apáczai Líceum másodikosainak adtak elő. A gyerekek előtt vizsgáztak, sikerrel.

A pillangó fejlődését sok zenével, humoros maszkos és bábos megoldásokkal, saját szöveggel és interaktív játékkal alkották meg. *Fogalmazásóra* adta a keretét annak a jelenetnek, amelyben a tanító bácsi egy óriásfakanál, a gyerekek pedig konyhai eszközök voltak, és akik pöttyös lábospól való padjaikban ülve Marcelo d'Orta szellemes szövegeiből összeállított történetet adtak elő. A négy évszak egyike a legismertebb témáknak, mégis jó volt látni, ahogy a tancik meséltek róla: a gyönyörű bábukkal, a hangulatos zenével, sok játékosággal. A *Felhőtlen szeretet* szereplői felhők. Két testvér, akiknek a történetében minden jó, ha a vége jó. A történetet a tanítóképzősök írták, az előadásban ők is furulyáznak, énekelnek. A *Szüret* című jelenetben a népi mondókák és csujjogatások, a talpalávaló és a népviseletbe öltöztetett fakanálbábuk tánc lépései mind tiszta forrásokból eredtek. A *Bolygók találkozója* a gyerekek nagy kedvence volt, de nem csak a Star Wars zenéje miatt, hanem a vicces és karakteres bolygóbábuk és a végén elkészített selfie miatt is. A szöveget Balogh Katalin írta. Az utolsó jelenet *Velem mindig történik valami* címmel Janikovszky Éva írásaiból állt. Ezekben a jelentekben derült ki, hogy a tancik közt van, aki gyönyörűen tud mesélni, rajzolni, az előadók nincsenek híjával a gyakorlati érzéknek, és szerencsére kellő humorral is megáldottak. A táblagéppel nosztalgizáló nagymama bábderűs meglepetés volt kicsiknek, nagyoknak egyaránt.

Március 21-én ünnepeljük a Bábszínház Világnapját. Ezen a napon a tanítóképzősök felkerekedtek, és vándorbábosokként autóbusszal, gyalogosan átszelték a várost, vittek a paravánt, a kellékeket, a bábukat. Először a Waldorf Iskolába mentek, majd ismét az Apáczaiba, az elsősök meghívására.

A *tancik játéka* címmel 2016. április 20-án a kolozsvári Puck Bábszínházban adták elő utoljára vizsgaelőadásukat a Babeş-Bolyai Tudományegyetem végzős óvodapedagógus és tanítóképzős hallgatói. Ez volt az első alkalom, amikor a negyven diáklány valós színházi körülmények között, technikai személyzet segítségével ilyen sok néző előtt szerepelt. A különleges esemény létrejöttét támogatták a bábszínház részéről Kocsis Tünde irodalmi titkár és Vadas László tagozatvezető, valamint Demény Piroska egyetemi oktató, aki felvezette a jeleneteket. Az amatőr bábosok meg-

Szüret

Tárgyjáték

tapasztalhatták, milyen előnyei lehetnek a jobb technikai feltételeknek (hangosítás, világítás, színpadi körülmények), mennyi munka szükségeltetik egy minőségi előadás létrehozásához, és mit jelent egy ekkora térben ennyi nézőnek játszani,

majd a végén szembenézni a gyerekekkel és megköszönni a tapsot.

Az előcsarnokban kiállított gyerekrajzokon láthatták, hogy mindannak, ami a báb-színpadon történik, mekkora tétje, felelőssége van. A gyerekek mennyire figyelmesek, milyen részleteket, hangsúlyokat vesznek észre, és hogy mennyire pontosan jelenítenek meg rajzaikon mindent, amit fontosnak tartanak. Az előadásban hallható és észlelhető reakciókon kívül ezek a rajzok voltak a legőszintébb és legpontosabb visszajelzései munkájuknak.

A tancik néhány napja elballagtak. Az ünnepségen fényképeket vetítettek, melyeket egy-egy rövid mondattal indítottak. Az egyik ez volt: „Báboztunk...sokat! ☺” Bábozzatok, tancik, mert „csak tiszta szívvel lehet bábozni, mert csak gyermekhittel lehet életre kelteni a bábút”. Ezt Kovács Ildikó bábrendező vallotta, aki így összegezett:

„Egyedüli lehetőségünk, feladatunk, mind a szülőknek, mind a pedagógusoknak a gyermekeknek módot adni arra, hogy teljesítsék ki, vigyék tovább kisgyermekkoruk minden adományát, képességét: hogy maradjanak szabadszellemtű, önálló gondolkodású, lázadni képes, igazságérzettel bíró, egyenes gerincű felnőttek; hogy ne veszítsék el kíváncsiságukat a körülöttük levő, őket körülvevő világ megértésében, felfedezésében; hogy ne felejtsek el, hogy az életnek örülni lehet, a napfénynek, a játéknak, a művészetnek, a barátságoknak, a nevetésnek, éneknek, táncnak, zenének, az anyanyelv szépségének, a természet csodáinak, a szülőföld erejének, a család szeretetének, az emberek iránti bizalomnak. Az álmaikat tartsák meg, ne feledjék el.”

Hajrá, tancik!

Szerzők

Ambrus Ágnes
BBTE, Pszichológia és Neveléstudományok
Kar, Pedagógia és Alkalmazott Didaktika
Intézet, Kézdivásárhely, nyugalmazott tanár

Balázs Tófalvi Csilla
Korondi Szakközépiskola, Korond

Bárdos Réka Tekla
János Zsigmond Unitárius Kollégium,
Kolozsvár

Berszán István
BBTE, Bölcsészettudományi Kar, Magyar
Irodalomtudományi Tanszék, Kolozsvár

Búzási Andrea
Posticum Movimentum Iuventutis
Christianae, Nagyvárad

Cseh Emőke
6-os Napköziotthon, Marosvásárhely

Dénes Anna
BBTE, Biológia és Geológia Kar, egyetemi
hallgató

Dragomér Katalin
Jancsó Benedek Általános Iskola, Gelence

Fazakas Emese
BBTE, Bölcsészettudományi Kar, Magyar és
Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár

Fodor László
Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem,
Marosvásárhely

Hetei Adrienn
Debreceni Egyetem, Néderlandisztika
Tanszék, MA II., Debrecen

Kádár Edit
BBTE, Bölcsészettudományi Kar, Magyar és
Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár

Kertész Katalin
Stefánia Napköziotthon, Marosvásárhely

Kovács Anikó
Mikes Kelemen Elméleti Líceum,
Sepsiszentgyörgy

Kőmíves Noémi
Kovászna Megyei Tanfelügyelőség,
Sepsiszentgyörgy

Mureşán Réka
6-os Napköziotthon, Marosvásárhely

Orbán Gyöngyi
BBTE, Bölcsészettudományi Kar, Magyar
Irodalomtudományi Tanszék, Kolozsvár

Ozsváth Judit
BBTE, Pszichológia és Neveléstudományok
Kar, Pedagógia és Alkalmazott Didaktika
Intézet, Kolozsvár

Palkó Krisztina
Talentum Református Iskola, Kolozsvár

Palocsay Kisó Kata
BBTE, Színház és Televízió Kar, Kolozsvár

Péterffy Enikő
Báthory István Elméleti Líceum, Kolozsvár,
nyugalmazott tanár

Rudolf Ágnes
Csiky Gergely Főgimnázium, Arad

Sántha Kálmán
Pannon Egyetem, MFTK, Neveléstudományi
Intézet, Veszprém

Sárközi Zsuzsa
BBTE, Fizika Kar, Kolozsvár

Szállassy Noémi
BBTE, Pszichológia és Neveléstudományok
Kar, Pedagógia és Alkalmazott Didaktika
Intézet, Kolozsvár

Székely Csilla Imola
Oláhdellői Református Egyházközség,
Oláhdellő

Magister Kiadó

Apáczai Csere János Pedagógusok Háza
Felelős Kiadó: Burus-Siklódi Botond igazgató
530241 Csíkszereda, Taploca u. 20. sz.
Tel: +40266-372139
E-mail: ccd@ccdeduhr.ro
ISSN 1583-6436
Formátum B5, Példányszám: 300

Tanulmányok beküldése:

<https://docs.google.com/forms/d/1a75zwtyAJ-p3s40lSu92Qq9tWqdpBizgFF1Iaiv-eDqA/viewform>
magiszterfolyoirat@gmail.com

Megrendelésre vonatkozó információk: <http://rmpsz.ro/hu/h/81/magiszter>

Készült az Alutus Nyomdában, Csíkszereda
Felelős szerkesztő: Hajdú Áron igazgató